

Het huwelijk, het enige sacrament dat je geeft aan elkaar

Niets is zo menselijk als het huwelijk. Een man en een vrouw willen met elkaar door het leven gaan en een gezin stichten. Alle culturen en religieuze tradities maken ruimte voor dit menselijke verlangen. De katholieke traditie houdt eraan dit levenslange engagement een sacrament te noemen. Waarom? En hoe kan de christelijke gemeenschap in deze voor het huwelijk moeilijke tijden gehuwden helpen die keuze waarmaken?

Ondanks almaar minder huwelijken en meer echtscheidingen zien jongeren trouwen nog altijd zitten. © KNA-Bild

'HEILIGE GROND OM CHRISTEN TE ZIJN'

Samen met medewerkers van de Oude Abdij in Drongen en het bisdom Gent werkt Stijn Van den Bossche de komende maanden aan een vormingsreeks over het huwelijk. Volgens Van den Bossche, zelf gehuwd en vader van drie, schuilt in het huwelijk een schat aan spiritualiteit die veel te weinig wordt ontgonnen.

Van den Bossche: „Het huwelijk leert ons, door de dynamiek van de zelfgave, wat christen-zijn is. Niet toevallig gebruikt de Bijbel hetzelfde woord, verbond, voor het huwelijk en de relatie tussen God en mens. Omgekeerd werkt het ook: ons geloof doet iets menselijks als het huwelijk beter verstaan.”

„Er ontbreekt een missionaire aanpak om aan huwendes het geloof voor te stellen”

Een „oersacrament”, zo noemt Stijn Van den Bossche dan ook het huwelijk. „Waar wordt God die Liefde is meer zichtbaar dan in de liefde tussen man en vrouw? Het huwelijk toont uit zichzelf al de Liefde, in het aan elkaar gegeven-zijn. Dat is heel duidelijk in de scheppingsverhalen in het Bijbelboek Genesis die ons man en vrouw samen tonen als beeld van God. Het huwelijk als een levenslang verbond is het oermodel van de liefde. Tegelijk geeft het sacrament ons de kracht te doen

wat wezenlijk behoort tot ons mens-zijn. Het sterkt en motiveert immers mensen om voor elkaar te zorgen tot het uiterste. Het huwelijk is een heilige grond waarop je christen kunt zijn.”

Vandaag de dag is een spanning voelbaar tussen het sacrament van het huwelijk en hoe onze cultuur omgaat met het huwelijk. Jongeren verlangen nog naar het huwelijk, maar hebben niet altijd een levenslang verbond voor ogen. Het aantal echtscheidingen ligt hoog en scheiden is betrekkelijk makkelijk. Toch houdt de Kerk, in de lijn van de christelijke traditie, eraan vast dat het huwelijk niet ontbonden kan worden.

Volgens Van den Bossche groeit in deze context het getuigeniskarakter van het kerkelijke huwelijk, waarbij man en vrouw zich levenslang engageren. „De vele echtscheidingen zijn het grote drama van onze tijd”, zegt hij. „Maar hoe rijmen we het respect voor de hoge tekenwaarde van het huwelijk met Gods eindeloze barmhartigheid ook na een scheiding?”

Misschien is dit wel het moeilijkste pastorale probleem aller tijden. Ook Stijn Van den Bossche pleit niet voor een tweede sa-

cramenteel huwelijk, omdat je de tekenwaarde van het huwelijk niet kunt verzwakken. In hun brief uit 2007 schrijven de Belgische bisschoppen dat de kerkelijke weerstand tegen echtscheiding en ontrouw slechts is ingegeven door de wil de mens zijn volle menselijkheid te laten behouden, niet om het hem lastig te maken. De Kerk beschouwt haar visie op man en vrouw dan ook als haar kostbaarste boodschap.

Maar hoe kan die boodschap worden overgebracht aan trouwlustigen en gehuwden? Volgens Van den Bossche is een goede Bijbelse catechese onontbeerlijk. „Ik denk aan de scheppingsverhalen, maar ook de Efeziërsbrief. De passage over het huwelijk begint met: 'Wees elkaar ondergeschikt, uit ontzag voor Christus.' In die dynamiek wordt het mysterie zichtbaar. Het ontbreekt nog aan een missionaire aanpak, waarbij de kans wordt gegrepen om het geloof voor te stellen aan huwendes, net zoals bij het doopsel. Zo kan het huwelijk ook meer een sacrament van geloof worden.”

Erik DE SMET

De vormingsreeks *Het huwelijk* bestaat uit tien maandelijkse bijeenkomsten op vrijdagavond van 19.30 tot 22 uur, beginnend op 26 september. Meer info: 09 226 52 26, abdi.drongen@oudeabdi.be.

DAG NA DAG DE HUWELIJSBELOFTE WAARMAKEN, JE LEVEN LANG

Met andere gezinnen eropuit gaan en nadenken over geloven, samenleven en opvoeden. Het werkt bemoedigend. © Ria Thaeys

Zo'n kwart van de jongeren die vandaag trouwen, kiest voor een kerkelijk huwelijk. „Soms vraag ik me af of die jonge mensen ten volle de draagwijdte van hun engagement beseffen, of ze zich ervan bewust zijn dat ze zich dag aan dag zullen moeten inspannen om het waar te maken”, zegt Hilde Pex, coördinator van de Interdiocesane Dienst voor Gezinspastoraal (IDGP). Deze dienst gaf recentelijk een brochure uit om jongeren te steunen in die opgave.

„De vraag om de betekenis van het sacrament toe te lichten, komt van de begeleiders in de huwelijksvoorbereiding. Zij zien zich almaar vaker geplaagd voor mensen die kerkelijk willen huwen, maar die geen achtergrondbagage hebben over Kerk en geloof”, zegt Pex. De teksten belichten ook bepaalde facetten van de huwelijksviering en verruimen die naar het dagelijkse leven. Zo komen onder meer aan bod: welkom zijn bij God en bij elkaar, de kracht van vergeving, levengedende woorden, breken en delen, zending als gehuwde.

„We reiken ook vragen aan, zodat jonge koppels met elkaar in gesprek kunnen gaan”, vervolgt Pex. „Die dialoog over diepere levensvragen is belangrijk. Moeilijke vragen gaan we evenmin uit de weg. Hoe kunnen ongewild kinderloze mensen toch vruchtbaar zijn? Wat als je vernederd

wordt? Als je partner geweld gebruikt?” De IDGP bereidt een werkmop voor, die op het internet toegankelijk zal zijn.

Of die informatie de koppels ook bereikt? „We merken dat bezoekers aan onze website – zo'n vierduizend – vooral de zoektermen 'huwelijk', 'dopen', 'relatie' intikken. Via het internet en een nieuwsbrief verspreidt de IDGP informatie en duiding naar priesters, diakens en mensen die aan huwelijksvoorbereiding doen, zodat zij die verder bekend kunnen maken.

„Gemeenschap vormen”, antwoordt Pex op onze vraag welke meerwaarde de Kerk kan bieden aan koppels die zich daadwerkelijk willen inzetten om hun huwelijksbelofte waar te maken. Er bestaan tenslotte al zoveel initiatieven over relatievorming.

Pex merkt dat alvast de formule van gelovige gezinsvakanties aanslaat. „Gezinnen leven enkele dagen samen met andere gezinnen. Ze ontmoeten leeftijdgenoten en denken samen na over thema's die met relatieverdieping te maken hebben. Dat ook geloofsvragen en twijfels bespreekbaar zijn, is een pluspunt, zeker wanneer man en vrouw

Samenwonen, eventueel een eerste kind en dan pas trouwen. Steeds meer Vlaamse jongeren kiezen voor die volgorde

DROMEN VAN TROUWEN, MAAR WETEN DAT HET FOUT KAN GAAN

Trouwen, is het iets voor u? De vraag prijkt op een internetforum. Een jonge vrouw antwoordt: „Ik wil wel trouwen, maar op latere leeftijd. Dan kunnen je kinderen er deel van uitmaken en ben je al wat zekerder van je relatie.” Het is een van de vele reacties, maar wel een perfecte illustratie van de manier waarop de meerderheid van de jonge Vlamingen naar het huwelijk kijkt, zo blijkt onder meer uit een recent artikel van de studiedienst van de Vlaamse regering.

Onderzoekers Martine Corijn, An Katrien Sodermans en Sofie Vanassche wijzen op vier trends met betrekking tot het huwelijk. De eerste is dat de gemiddelde leeftijd waarop mensen huwen gestaag stijgt. In de jaren 1970 was, bij een eerste huwelijk, de bruidegom gemiddeld 24 en de bruid 22 jaar oud. Nu zijn ze gemiddeld 31 en 29. Ook in andere Europese landen doet dit 'uitstelgedrag' zich voor.

Hoe de huwelijksleeftijd verder zal evolueren, kunnen we volgens de onderzoekers misschien afleiden uit een enquête bij leerlingen van de tweede en derde graad van het secundair onderwijs, door Mark Elchardus en Lilith Roggemans van de Vrije Universiteit Brussel. De ideale leeftijd om te trouwen is volgens de leerlingen 25 jaar.

Een tweede trend is dat koppels almaar vaker eerst samenwonen en dan pas trouwen. In 1992 woonde ongeveer veertig procent van de 18- tot 29-jarigen samen met een partner, waarvan 89 procent gehuwd. In 2007 woonde ongeveer dertig procent van dezelfde leeftijdsgroep samen, waarvan nog slechts 56 procent gehuwd. Kijk je naar de toekomstvisie van leerlingen uit het middelbaar onderwijs, dan blijken maar liefst zeven op de tien de voorkeur te geven aan eerst samenwonen en dan pas trouwen.

Elf procent van de jongeren zou onmiddellijk willen trouwen, maar die groep bestaat voor een groot deel uit jongeren van Turkse en Marokkaanse afkomst.

Ten derde hebben huwelijken tegenwoordig vaker pas plaats na de geboorte van een eerste kind. Een op de tien vrouwen geboren in de jaren 1960 kreeg haar eerste kind buiten de context van het huwelijk. Bij de vrouwen geboren in de jaren 1970 was dat al één op de vijf. Een deel van hen trouwt nadien, want bij de geboorte van het tweede kind zijn er minder moeders nog ongehuwd samenwonend.

Ten slotte stellen de onderzoekers vast dat de meerderheid van de jongeren verwachten te zullen trouwen, maar dat ze ook niet uitsluiten dat hun huwelijk eventueel spaak zal lopen. In het Leuvense Adolescenten en Gezinnen Onderzoek (LAGO) uit 2010, dat ook leerlingen uit het secundair onderwijs ondervroeg, gaf bijvoorbeeld twee derde van de jongeren aan dat ze er heel of redelijk zeker van zijn dat ze zullen trouwen. De LAGO-leerlingen schatten bovendien dat ze 32 procent kans maken om te scheiden. Ook in een ander onderzoek uit 2003 bij Vlaamse universiteitsstudenten geven de deelnemers zichzelf gemiddeld 22 procent kans op een mislukt huwelijk.

„Ondanks het dalende aantal huwelijken en het stijgende aantal echtscheidingen, maakt een huwelijk duidelijk onderdeel uit van de persoonlijke toekomst van de jongeren”, besluiten de onderzoekers. „Voor sommigen is het echter ook duidelijk dat een echtscheiding erbij zal horen. Huwen en kinderen, dat staat vast voor de jongeren van vandaag. Maar over hoe om te gaan met problemen in een huwelijk met kinderen, daar hebben jongeren vele twijfels over.”

Jozefien VAN HUFFEL

Meer informatie over het artikel *Zijn jongeren in Vlaanderen van plan om te huwen (en te scheiden)?* via martine.corijn@dar.vlaanderen.be of 02 553 42 08.

op een verschillende manier omgaan met het geloof. Daarover kunnen delen met andere gezinnen, evenals over vragen van opvoedkundige aard, in een gezonde mix van bezinning en ontspanning, kan een bemoedigende ervaring worden. Op dergelijke kansen tot ontmoeting willen we in de toekomst nog meer inzetten. Daarbij denken we ook aan eenoudergezinnen of nieuw samengestelde gezinnen.”

Met elkaar praten, zowel als koppel als met gelijkgezinden, is erg belangrijk voor een goede huwelijksband

Nicole LEHOUCQ

De brochure *Ik wil je liefhebben en waarderen al de dagen van mijn leven. Het sacrament van het huwelijk in het leven van elke dag* (Brussel, Licap, 2011) kost 3,25 euro zonder verzendingskosten • De verjaardagskalender van IDGP *Verbonden in liefde* is gratis en biedt op elke bladzijde een inspirerende tekst of Bijbelvers. Een geschenkenidee voor parochies of vrienden van trouwers? • De interdiocesane familiedag *Je bent zo mooi anders* heeft plaats op zondag 9 oktober in de abdij van Averbode van 9 tot 17 uur. Informatie en inschrijven bij IDGP, 016 32 84 29 of 016 32 84 30, idgp@kerknet.be. Meer weten? Surf naar www.gezinspastoraal.be.